

építő munka. 1787-ben a király dícsérő okirattal tünteti ki, amit nagy ünnepség keretében nyújtottak át Tessediknek. Festetics György gróf pedig a keszthelyi akadémia szervezésére és felállítására nézve tőle kért tanácsot és irányítást. Sőt már az ország határain túlra is eljutott híre munkájának és nevének. Az akkori orosz cár meghívta őt az orosz mezőgazdaság irányítójának, de Tessedik nem hagyta el Szarvast, nem hagyta cserben fajtáját a magyarságot.

Tudta, érezte, hogy itt a helye azon a magyar földön, amiből vétetett és ahol minden gáncsvetés dacára dolgoznia kell, tanítania a parasztságot. Tanított a templomban, tanított az iskolában, a kertben, a természetben. És példákkal igazolta be tanítását. Azontúl pedig könyveket írt tapasztalatairól s munkájáról, hogy a betű erején át szólhasson azokhoz, akiket nem tudott elérni és meggyőzni szavával és eleven példamutatásával.

Ezek mellett a munkák mellett állandó kísérleteket folytatott a minőségi és mennyiségi termelés fokozására s végső eredményként sikerült neki a 150 éves törökhódoltság alatt elterméketlenedett szikes szarvasi határt az azóta is jó eredménnyel folytatott digózási eljárással megjavítani és termésre bírni.

Másik kísérlete ugyancsak lázba hozta a világot. Hosszas és kitartó munkával kivonaolta a fehér répből a cukortartalmat és megvetette a répacukor készítésének alapját. Az állattenyésztés és takarmánytermesztés terén ugyancsak örök érdemei vannak Tessediknek. Elmonthatjuk róla, hogy úttörő volt és mesteré volt a gyakorlati gazdálkodásnak. De kora nem értette meg őt, ma azonban benne tiszteli az ország a nagy gazdasági újtót, mezőgazdaságunk korszerűsítésének első igazi vezérét. Szarvas városa, ahol élt, ahol működött s aminek nevét az országgazdaság történetében örök időkre beírta, — 1924-ben ünnepelte működésének másfélszázados évfordulóját. Akkor határozták el, hogy emlékére gazdasági iskolát alapítanak, ami végső fokon folytatása a Tessedik által felállított első szarvasi iskolának. Most Tessedik Sámuel születésének 200-ik évfordulóján örömmel állapítjuk meg, hogy a mag, amit ő elvetett termést és kalászokat hozott. A gazdasági iskolák és tanfolyamok évről-évre növelik a gazdasági szakképzettséggel rendelkező parasztemberek számát. Egyre sokasodik az arany- és ezüstkalász a parasztfiatalok gomblyukában. Minden arany- és ezüstkalászos gazda soha el nem múló hálaival néz Tessedik Sámuelre a nagy magyar újtóra, aki örökre beírta nevét a magyarság történelmébe s a parasztság lelkébe.

A háború.

Az utóbbi időben a szárazföldi harcok helyett a légi harcok kerültek előtérbe valamennyi arcvonalon. Ezenkívül fokozott figyelem fordul az úgynevezett második arcvonal kialakításának lehetőségére.

A második arcvonal.

A La Manche csatorna legkeskenyebb szakaszán, a Calaistól nem messze levő Boulogne kikötőjénél kísérelték meg az angol csapatok a partraszállást. Ez a partraszállási kísérlet ugyan olyan sikertelenül végződött, mint az előző hasonló kísérletek. Az angol katonák gumicsizmákban szálltak partra és rombolási kísérletek után a német katonaság ellenállása következtében visszavonultak.

Ez a partraszállási kísérlet katonai körökben sok találgatásra ad okot abból a szempontból, hogy lehetséges-e egy angol partraszállás Európában. A katonai szakértők véleménye szerint ez elméletben elképzelhető, de gyakorlatilag igen nehéz keresztülvinni.

A szovjet arcvonal.

A szovjet arcvonalon az időjárási helyzet igen érdekesen alakul. Az arcvonal északi részén is megkezdődött az olvadás, ami végetvetett a a szviri arcvonalon indított szovjet támadásoknak. Itt a szovjet csapatok két héten keresztül áldozatokat nem kímélve támadták a finnek állásait, de minden eredmény nélkül. A középső arcvonalrészén főleg légitámadások voltak. A déli arcvonalrészén a talaj kezd megszilárdulni. Itt az elmúlt hét folyamán honvédeink arattak sikereket, amikről alant számolunk be.

Az afrikai háború.

Észak-Afrikában továbbra is felderítő harcok folynak. Ezek mögött azonban, amint azt az olasz és a német felderítő repülőgépek jelentik, az angolok lázas sietséggel igyekeznek megerősíteni állásaikat. Ezen az arcvonalon is főleg légi tevékenységek vannak.

Honvédeink Ukrajnában.

Az Ukrajnában levő honvédeink működéséről a következő hivatalos jelentést adták ki:

Az Ukrajnában működő honvéderők arcvonalban álló részeinek védőszakaszán az elmúlt héten jelentősebb események nem történtek. Mindkét oldalról csak gyér tűzérési és aknavető, valamint szórványos légitévékenység volt. Kisebb honvédkötélek felderítő feladatokat oldottak meg.

Az arcvonal mögött működő honvédcsoportok sikeresen folytatták a kiterjedt erdős vidéknek a még lappangó orvlövészekről való megtisztítását. Orvlövészek által átmenetileg megszállt néhány községet erős ellenállással szemben újra elfoglaltak. Veszteségeink az eddigi csekély szinten mozognak.

A német hadijelentés is megemlékezik honvédeink ukrajnai haditényeiről. Katonai helyről a következőket közölték:

A keleti arcvonal déli szakasza mögött elterülő vidék megtisztítása során egy magyar különítmény megsemmisített egy szétugrasztott bolsevista katonákból összetevődött erősebb köteléket. Ez a kötelék éjszakánként rablóútakat tett és támadást intézett magános katonák, valamint a hátsó összekötő szolgálat járművei ellen. Úgyszintén

kemény harc során elfoglaltak a bolsevik bandáktól átmenetileg megszállt néhány községet.

A támadások miatt mindenknek előtt a polgári lakosságnak kellett sokat szenvednie.

Honvédeink egyre nagyobb tevékenységet fejtenek ki az ukrajnai arcvonalon. Ezt igazolja az egyik legutóbbi német hadijelentés, amely többek között a következőket tartalmazza:

A keleti arcvonal déli szakaszán folyó kemény elhárító harcok során különösen kitüntette magát az egyik magyar gépesített lövészkötelék felderítő osztaga. A felderítő osztag azt a feladatot kapta, hogy nyomuljon be a bolsevista állásokba és fűrkéssze ki annak az ellenséges elhárító fegyvereket. A kiküldött rohamcsapat a bolsevista állások mögé került és értékes megfigyelésekkel tért vissza kiinduló állásába. Az értékes felderítés következtében a honvédek még az éjszaka folyamán támadásba lendültek és kézigránátokkal kivetették az ellenséget állásaikból.

Árvízi helyzet.

Az Alföld délkeleti részén a veszélyeztetett részeken a lakott területek már mindenütt mentesek a belvíztől. Így elsősorban Orosháza, amelynek előntött területeit megmentették az újabb vizektől. A község körül emelt belvízgátat heteken át tartó éjjel-nappali munkával annyira megerősítették, hogy sok helyen már másfél méter magas belvíztengert tart vissza. Hódmezővásárhely és Orosháza jelentős összegeket kaptak a kormánytól, hogy a védekezés és a megelőzés munkáját folytathassák. A Bácskában is súlyos károkat okozott a talajvíz. Összesen 265 ezer téglát osztottak ki a károsultak között. A határokon a földeken azonban még sok a víz. A földek nemcsak az árvízszujtott vidékeken, de máshol is sok helyen víz alatt vannak még.

A lakóépületekben okozott károk helyreállítása nem az árvízvédelmi kormánybiztos, hanem az Országos Nép- és Családvédelmi Alap hatáskörébe tartozik. Ennek vezetője vitéz Bonczos Miklós belügyi államtitkár. Vitéz Bonczos Miklós is megtekintette az árvízszujtotta vidéket és kijelentette, hogy az elmúlt esztendőknél sokkal nagyobb házkárait sokszor 400—500 pengővel rendbe tudták hozni. Az anyagáremelkedések következtében most magasabb összegű kölcsönöket fognak folyósítani. A kölcsönöket az idén nem első helyi betáblázásra folyósítják, megelőgszenek a második helyre való bejegyzéssel is. A tehetősebb embereknek a saját erejükből kell a helyreállítás munkáit elvégezni, mert mindenki nem várhat segítséget felülről.

Az ONCsA ezenkívül az építéshez szükséges anyagokat is biztosítja.

Az utolsó percünk.

Valamikor ha eljő, az utolsó percünk, Magunkba szállunk s az ég felé nézünk. Mert ott lakik ki ítélt majd felettünk, Aki előtt, porba hull majd lelkünk.

Elvész ekkor minden. El a pompa és fény. Főúr-gazdag-nemes s mindaz aki szegény. Itt nem lesz kivétel, úgy mint az életben, Mert Isten elé megyünk, mint lélekben.

Nem kell ott korona, sem a grófi címer, Mert lelkünk üdvösséget ott nem aranyért nyer. Számot adunk ottan, földi életünkért, A földön elkövetett, sok-sok bűneinkért.

Valamikor ha eljő, az utolsó percünk, Mikor a földi bűn, piszkát levetettük. Ha a céda életet elűztük magunktól, Ha az élet zenéjét, ott hallgatjuk túlról.

Ha könnyeink elfolynak, a haláltusa között, Majd ha lelkünk a testtől elköltözött. Meg fog állni szívünk, annak dobogása, Reánk fog hullni Istennek áldása.

Hasznos tudnivalók.

Mit tegyünk még a kertben? A borsó vetése, a retek vetése, a hagyma duggatása, a korai fejeskáposzta, a korai kelkáposzta, a korai kalarábé, a karfiol palántálása. Előcsiráztatott burgonyát vethetünk még. A vetések idejének meghatározása megtörténhetik a naptári idő szerint. Az idej gyakorlat ugyanis bizonyítja, hogy a legnagyobb igyekezet mellett sem lehetett idejében elvégezni a szükséges munkát. Vonjuk le a tanulságot és jövőre a fokhagymát feltétlenül ősszel duggassuk el, ugyancsak vessünk késő ősszel borsót, ezt ismételjük meg, amint a területre lehet menni tavasszal is. A borsó ugyanis csak a páras, hűvös tavaszi időben fejlődik jól, amint a nagy meleg beköszönt, a borsó lisztharmatos lesz, sínylődik és nem fejlődik kielégítően. Ugyanez vonatkozik a mákra. Vessünk késő ősszel és amint lehet, tavasszal mákot. Ha nem sikerül, legfeljebb kevés mag és munka megy kárba, viszont, ha sikerül, akkor nagyon jó eredményt ad. A mák fejlődése is minél korábbra esik, annál biztosabb, annál kevésbé lesz kukacos.

Dughagymát minél többet rakjunk el, mert a hagymatermő helyek, Egyiptom, Észak-Afrika, Spanyolország, a háború miatt nem jöhetnek számításba, így az ellátás nagyrészt ránk fog hárulni. Aki teheti, egypár nagy hagymát is dugjon el, ami a kis háztartás hagymamag-ellátását biztosíthatja. Naptári idő szerint egy kicsit elkésett ugyan a munka, gyakorlatilag azonban sok minden elmaradt, így meg kell ezt is próbálni.

A pincébe vermelt burgonyák már maguktól kicsiráztak, ugyanez történt a zsákban álló burgonyával is. Ilyenformán minden beavatkozás nélkül is van előcsiráztatott burgonyánk. Vessük el mindazt a mennyiséget, ami a főzéshez nélkülözhető.

A korai káposztafélék palántázásához nagyon alkalmas idő járja. Akkor jó ugyanis a palánták

kihelyezése, amikor borongós, esős az időjárás. Ilyenkor kevés a kivesző, a satnyuló palánta, hamar megerősödik, hamar fejlődik, szinte szemlátomást nő a palánta. Ugyancsak most van ideje a késői káposztafajták magvetéseinek szabadföldi ágyásokba. Az ágyások elkészítése és a magvetés lebonyolítása a már közölt útmutatások szerint történjék. Téli zöldfőzelék biztosítására ugyancsak szabad ágyba vessünk palántának bimbós kelmagot. Igénytelen és sok zöldet adó káposztaféle, amiről éppen akkor szedhetjük a bimbókat és leveleket, amikor egyéb káposztafélékben hiány van.

Eljött a babfélék vetésének ideje is. Ahol egy kis hely van, akár gyümölcsfák alatt, akár kukorica között, oda guggon ülő babokat vessünk. Ahol van karó, oszlop mellé, esetleg veranda elé hajnalka helyett, díszoszlopok mellé, a kertekbe futóbabokat vessünk. Úgy termésmennyiségre, mint felhasználásra talán a futóbab a több esetben használható. Feltétlen számítsunk babot savanyítani és különböző módokon eltenni, ezekről annak idején szólunk. Ha van a szőlőben hiányzó töke, nagyszerűen lehet pótolni helyét futóbabbal. Nem lehet eleget termelni ebből a terményből, tehát ne tartson vissza esetleg az a gondolat senkit, hogy sok lesz belőle, amennyi termelésére mód van, azt használjuk fel. A vetéseket hetenkinti különbséggel, ne egyszerre, hanem két-három esetben végezzük, ha esetleg egy kései fagy olyan mértékben jelentkezne, hogy a babfélék, amik fagyérzékenyek, elfagynának, akkor a részletekben vetett esetekben nagyobb a valószínűsége, hogy kikerülhetők a fagyhullám.

Előcsíráztatni olyan magvakat ajánlatos csak, amelyeknél nem számít egy-két nap eltulodás. Például bab, borsó vagy apró magvak előcsíráztatása nem ajánlható, mert ha a számítás szerinti napra esőzés áll be és a magot nem tudjuk elvetni, akkor olyan nagy mértékben indul meg a csíra fejlődése, hogy az már nem vethető, mert a fejlődött csírák a vetésnél mind letörnek. Kisebb magvaknál, mint sárgarépa, petrezselyemnél, a magok, ha megduzzadnak és vizet szívnak magukba, akkor annyira egymáshoz tapadnak, hogy velük dolgozni, vetni nem lehet. Megint ki kellene szárítani a magokat, ami viszont veszélyes, mert ha a megindult csíra egyszer kiszárad, akkor vége a magnak. Tehát a valószínűsége annak, hogy az előcsíráztatott magot a megfelelő időben tudjuk elvetni olyan csekély, hogy azért csak ritkán kockáztathatjuk a mag értékét, ami manapság nemcsak pénzérték, hanem néha pótolhatatlan érték.

A vetett magok és ültetett palánták fejlődését gyorsítani csak azzal van módunkban, hogy minden előfeltételt megadunk a növény fejlődéséhez. Ezek az előfeltételek egyforma jelentőségűek, éppen ezért nem mondható, hogy egyik vagy másik termelési tényező egymagában nagy eredményeket biztosíthat. Mindenféle növény termelésénél az alap a jó talajmunka, a teljes táperőben levő termőföld, a megfelelő vizellátás. A többi mind tőlünk független, a természet általunk nem befolyásolható tényező, mint a levegő páratartalma, napsütés erőssége

és időbeli mértéke, az éjjel és nappal közötti hőmérsékleti különbségek nagysága stb.

A talajmunka a vetett vagy ültetett növény területének gyommentesen tartása, állandó porhanyosítása, tehát kapálásából áll. A kapálás különösen tavasszal, inkább csak csekély sarabolás legyen. A mély kapálás erősen szárítja a területet, ami nagy hátrány a terményre nézve. A tápanyagellátás már nem ilyen egyszerű. Kis kertek kis parcelláira elegendő a konyha és szoba kályháiból kikerülő hamu, a tisztításkor adódó korom, a különböző konyhahulladékokból készített komposzt. Ezeket az anyagokat mészporral keverjük és így adagoljuk a növényeknek. A mész és fa- és szénhamuból álló trágya még az erősen mésztautalmú területeken is nagy eredményeket ad. A kis kertek nélkülözhetetlen tápanyagforrása a pöcegödőr trágyája. A kertben összegerehlyézett szeméttel felszivatjuk a lérszét és keverjük a sűrű állománnyal. Használatánál csak arra kell vigyázni, hogy ha a növény fejlődése alatt, mint fejtrágyát alkalmazzuk, akkor ne kerüljön közvetlenül a növény gyökere mellé, azt ne érje, mert könnyen perzsel. A talajmunkák végzésekor alkalmazva azonban éppen úgy kell beásni, mint bármilyen más trágyát, arra vigyázva, hogy egyenletesen szórjuk szét. Különösen városban, ahol a trágyák beszerzése nehéz, de a kis kertekben szép termelést lehet folytatni, van nagy jelentősége a mondottaknak. Egy kicsit szokatlan és az eddigi gyakorlattól elütő ugyan ez a trágyázási mód, de aki egyszer helyesen próbálta meg, az állandóan fogja alkalmazni. Inkább többször kis mértékben, mondjuk minden kapálás alkalmával, mint egyszer nagy mértékben alkalmazzuk a trágyázást.

Ha az ajánlott módon tápláljuk növényeinket, azok egyenletes és gyors fejlődése fogja a legjobb bizonyítékot adni arra vonatkozólag, hogy minden más beavatkozás mellett ezek az előfeltételek a jó termés elérésére. Az öntözésről egyelőre annyit, hogy ne hideg vízzel öntözzünk meleg időben, mert ilyenkor a hideg víz erősen lehűti a terményt és az fejlődésében visszamarad. Valami kádban hagyjuk a levegőn állani a vizet, hogy legalább a napon egy kicsit felmelegedjen és az így langyosított, állott vízzel öntözzünk. Palántákat, kelő magvetéseket, többször kevés vízzel, míg nagyobb növényeket, erős fejlődő növényeket ritkábban, nagyobb mennyiségű vízzel öntözzünk. Meleg időben estefelé vagy kora reggel, de helyesebb este öntözni.

A tökfélék termelésére előkészíteni a fészketeként aszerint szükséges, hogy futó vagy guggon ülő tökről van szó, a futótöknék nagyobb fészket készítenek, szélesebben vetjük bele a magokat. Ez alatt azt értjük, hogy nem egymás mellé, hanem kis kör peremére vetünk. Szélesebben trágyázunk, hogy jobban eloszthassuk a tápanyagot, mert hosszabb a tenyészidő, nagyobb a tápanyagszükséglet, így ennek megfelelően kell azt biztosítani is. A guggonülő töknél is helyes a fészket egy kissé kiemelni a talajból, alátrágyázni, elkeverni a talajjal, úgyhogy a trágya a fejlődő gyökerekhez kerül-

jön, nem pedig a maghoz. A tökfélék különösen meghálálják a trágyázást, miért is erre nagy gondot kell fordítani.

A termelés jelzett előfeltételei azt a célt szolgálják, hogy a termés a legnagyobb terméseredményt nyújtani képes legyen, ezt azonban csak úgy érjük el, ha meg is adunk minden tőlünk telhetőt a növénynek.

Rébabogár kártétele és a védekezések. A rébabogarak közül a lisztes rébabarkó mind a takarmány, mind a cukorrépában nagy károkat okoz. Ismeretése időszerű, mert kártevését már a kikeltő répapalántákon kezdi meg s az álcái a répa földalatti részét támadják meg.

A lisztes rébabogár hossza, fejével együtt 16—18 mm. (milliméter) feketeszinű, de a felszínét borító fehér, apró szőrök és finom pikkelyek miatt fehéresnek, — szürkésnek — lisztesnek látszik. Innen van a lisztes rébabarkó neve is. Fedőszárnya nincs összenöve és van repülő szárnya is, hosszú fején két sekély barázdá, fedőszárnyán, annak második (hátsó) felében pedig részatos fekete sáv és emögött feketén szegélyezett, két fehér kerek foltocská van.

Mikortól kell figyelni a rébabogarakat? Mikor az új répavetés kelőfélben van, a bogár már nagy tömegben fordulhat elő. Figyelemmel kell arra is lenni, hogy mindig csak olyan földekről kerül ki leginkább nagy tömegben, amelyekben egy és két évvel azelőtt akár cukor, akár takarmányrépa termelt. Ugyanis jó tudni, hogy a két répa növény gyökerén él s szaporodik s a répa termesztésére szolgáló földön telet a bogár és vagy már a következő első, vagy kevésbé az azt követő második évben bújik ki, hogy a friss vetésű répát meglepje. Főleg május hó közepén mutatkozik, illetve lepi el a répa vetést.

Szaporodása. Májusban — május elején párosodik. A tojásait a már több lévélpárral bíró répara rakja. A kikelt lárva fehérszinű, hengeres testű, ráncos felszínű. Augusztusban bebábozza magát és ősszel, mire a répát szedjük, már kész bogár, de még a földben marad s csak jövő tavasszal jelenik meg ismét. Kártétele a kis répanövény gyökérhegyén látható.

Ott rág s e rágás annyira végzetes, hogy a répapalánta teljesen elpusztul. Ha nagyobb répához jut, ott is csak a főgyökér hegyét bántja s ritka az a répa, amely a rágást kiheveri. Hogy jelen volt a rébabarkó, ismertető jele az, hogy a megmaradott répán 3—4, sőt 8—10 behegedt seb csatorna látható. A megsérült répán július végén már-már egyegy báb és későbbben már bogár is látható. Szeptember végén és azután már csak bogár akad.

A bogár, ha csak az eke föl nem veti a föld színére, ősszel és télen a földben marad. Legtöbbje azután a jövő tavasszal, a répavetés idején elhagyja a telet helyét s megkezdí kártételeit. De jó tudni, hogy egy részük csak a következő tavasszal bújik ki, tehát ezek a rébabarkók két telet töltenek a föld alatt. Ezt számításba kell helyezni mindenkor a répavetés forgójának beállításánál, hogy még szomszédságba se kerüljön még két év után sem répa.

Mi pusztítja még a répát? A sávoshátú rébabarkó. Ezt leginkább figyelmen kívül hagyja a gaz-

datársadalom. Ez a lisztes rébabarkónál kisebb, 10—11 mm. hosszú, de hozzá hasonló alakú feketeszinű, a fedőszárnya kevésbé fehér és rajta három fekete sáv van: az egyik a legszélesebb, a fedőszárny közepén, a második a fedőszárnyak elején, a bogár vállán, a harmadik pedig, mely alig feltűnő, a fedőszárnyak hegyesedő végén látható.

Legtöbbször elvegyül a lisztes rébabarkók közé és velük pusztítja tavasszal a répát. E bogár máris alig várja az időt s a legkisebb répa mellé tojja a tojását, de figyelemmel kell itt lenni, mert a kikeltő kis lárva nem a répa külsejét bántja rágásával, hanem a répa belsejébe furakodik. Ekkor lehet látni, hogy a már a kis tollnál is vékonyabb répa a befurakodás után annak táján megduzzad. Ha a palánta kibírja, akkor a duzzadás, a dagadás a répa növekedésével lépést tart s már júniusban olyan rendellenes formájúak a répák, hogy rossz érzést váltanak ki a gazdából.

A sávoshátú barkó a kirágott répa belsejében már július elején kezd bebábozódni s júliusban már ugyanott található bogárként is. Tehát gyorsabban alakul át bogárrá, mint a rébabarkó.

Miként védekezünk a rébabarkók ellen? Legelőbbben is védekezhetünk arzénes szerek permetezésével. Ez teljes sikerrel jár, mert már a zsenge répát is lehet velük permetezni. Ilyenek az Arzolás és a Darsin-pépek, melyek még a legfiatalabb répát sem perzselik a velük való permetezéseknél. Ezek beszerezhetők AGRO Növényvédelmi és Mezőgazdasági Rt.-nál Budapest, IV. Fehérhájó-u. 2. szám, hol az utasítás is megadatik hozzájuk.

Kisebb forgórendszerrel bíró gazdatárs pedig legsikeresebben védekezhet, ha az előző évi répa-földjéről — hol megállapítható volt, hogy sok álca volt a répagyökereken, mivel ott ismét sok rébabarkó várható — már lesve összeszedheti kisebb-nagyobb családtagjaival a jelentkező bogarakat. Addig, amíg a táblát elhagynák s felkeresnek az esetleg a tábla végén az új répavetést. Rajvonalba állítjuk a szomszéd gyerekeit is, kiknek övükhöz edényt kötünk, melybe kevés petróleumos vizet is öntünk, hogy abba dobálják a talált bogarakat.

Jó sikerrel jár a pulykákkal való összeszedetés is. Nagyszerűen, mintegy parancsot teljesítően mennek a pulykák a meghengerezett répasorok irányában, legfeljebb kissé terelgetni kell őket. Ezen eljárásnál kihajtás előtt kevés szemet s friss vizet adjunk a pulykáknak s ha egész napon át kint tartjuk őket, úgy naponta legyen többször friss ivóvizük.

Lehet védekezni az ú. n. védőárokcal is, amikor a friss vetést körülhúzzuk árokkal. Ezen árok legyen egy ásonyomnyi széles s mély, talpa sima, valamint meredek falú is legyen, főleg az legyen sima és meredek, amelyen át a bogarak a vetéshez jutnának.

Permetezéshez a már parányi, éppen kikelt répához a 3%-os higitású barkósó permetezőlé is igen jól bevált. 100 liter vízben 3 kg. barkósót (klórbárium) oldunk fel s hogy a tapadást jobban előmozdítsuk, 3 kg takarmányozásnál használt melaszt is jó hozzákeverni. Egy-egy kat. holdra kell

150—180 liter folyadék. Amikor már három levél-párral bír a répa s nagy a bogártömeg, már 4—5%-os oldattal is bátran lehet permetezni finomszórású permetezőgéppel. De nem locsolásszerűen, hanem mint a szőlőnél kívánatos, finom elosztással, ködszerűen kinyomatni a gépből a levelekre! Jó s munkaszaporító, ha a gépet háromágú permetezőszórával látjuk el, amikor egyszerre három répasort permetezhetünk. A permetezést napos, meleg időben harmatfelszáradása után végezzük s hogy a napi permetezés a levelekre rá is száradjon estig.

Mit kell tudnunk a téli víz- és fagykárokról. A legutolsó években súlyos víz- és fagykárok pusztítottak az országban, amelyek az erős téli hidegek és havazások következményei voltak. Az ellenük való védekezés szempontjából szükségesnek tartom elsősorban azt leszögezni, hogy a legtermékenyebb lapályföldek kerültek víz alá, melyek búza-, kukorica- és répatermése nem túl nedves téli időszak után évről-évre a legtöbb jövővelmet biztosította a gazdáságoknak.

Ezek a földek, sajnos, most egy-két évig még nem jöhetnek számításba belterjes művelés tekintetében, mert a túl nedves talajban a nétrifikációt előidéző baktériumok működéséhez hiányozni fog a szükséges levegő és meleg. Más természetű baktériumok is vannak a talajban, de ezek a talaj termékenységét nem fokozzák, sőt ezek a termelésre káros baktériumok, melyek levegő nélkül a nedves talajban is életműködést képesek kifejteni. Ezek a talaj elsavanyodását idézik elő. A savanyú talajban azonban a növények nem találják meg a fejlődésükhöz szükséges életfeltételeket.

Az ilyen talajok nehezen melegszenek is fel, ami szintén akadályozza a növények fejlődését.

Már most kérdés, hogy segíthetünk az ilyen túlnedves talajon. Vízlevezető árkok készítésére községenként van kormányrendelet. A baj azonban ott van, hogy az utolsó évek bő csapadékának levezetésére a már elkészített árkok nem bizonyultak elégségesnek mindenütt. Ezek szaporítása pedig ma már késő, mikor kukorica- és babvetés előtt állunk, melyek nemcsak nem bírják el a nagyobb talajnedvességet, de az ilyen hideg talajban nem is indulnak fejlődésnek. Ezeket tehát nem vethetjük, hanem az ily túlnedves talajokban kedvezően lehet káposztát és takarmánytököket termelni. A napraforgó újabban a túlnedves talajban gombabetegséget kap, melynek következtében szára és tányérja idő előtt elszárad, mielőtt kifejlődne. A köles is jól díszlik ily talajban, ha a vizet már levezettük és a talaj meleg időjárás mellett nem kap újabb nedvességet.

A másik nagy elemi csapás a fagy. Ennek kártétele többféleképpen mutatkozott a vetésekben. Sok helyen megfulladt a növény. Ez akkor következett be, amikor a még fel nem fagyott talajon a vetést már jóideje hó borította és a hó enyhébb idő mellett a felszínen később olvadni kezdett, majd rövidesen ezután ismét megfagyott.

Az újra megfagyott felső hóréteg ez esetben jéggé alakult át és a levegőt teljesen elzárta a

növényzettől. Láttuk emellett a különben oly gyakran előforduló felfagyást is, mely nem régen is a váltakozó éjjeli hideg és nappali melegebb idő által előidézett hőingadozások által bekövetkezett térfogatváltozástól származott.

Ennek következtében a növényt a fagy gyökerestől kitepte a talajból olyannyira, hogy újból nem lesz képes meggyökeresedni.

A kipállás esetét is sok helyen láttuk az utolsó két évben előfordulni. A kipállásnál a hótakaró alatt felhalmozódott páramennyiség kiszorította a levegőt és ennek következtében a növényzet a fülledt levegőben nemcsak szenvedett, hanem az ily esetben elszaporodó baktériumok és egyéb növényi élősködők ellen sem tudott védekezni.

A növényzet fagy elleni védekezését nem lehet máról holnapra fokozni, mert a fagyállóság nem fajtulajdonság és annak kifejlesztése hosszabb időt vesz igénybe. A növényben található enyvszerű kolloidanyagok ugyanis fajtánként változó tulajdonságúak és csak hosszas kiválasztással lehet a fagy vízelvonó hatását azokban csökkenteni. Minél szívósabb a sejt kolloidtartalma, annál inkább képes megkötni a sejten levő vizet, aminek következtében a növény nehezebben fagy el. A sejt cukortartalma is befolyással van a fagy ellenállóképességére.

A lankás partok és hegyoldalak művelése. A tavaszi vizek már elvonultak. Elég kárt tettek mindenfelé, úgy a hegyoldalakon, lankás emelkedéseken is, de különösen a lapályon. Sokan azt hiszik, hogy ez így kell legyen és ezen nem tudunk változtatni, igen sokan meg vannak arról győződve, hogy csak a vízlevezetés, árkolás az, ami megóv minden bajtól. Igen kevesen tudják azt, hogy a lankás partok és hegyoldalak helyes művelésével igen sokat segíthetünk a bajon, mert a víz alárohanását a helyes műveléssel éppen úgy meg tudjuk akadályozni, mint ahogy az erdők megakasztják a víznek hirtelen való lefolyását. Határjárásainkkor úgy elnézzük a hegyoldalakat vagy emelkedéseket szántó gazdákat, amikor nagy ügyvel-bajjal felszántják a földet és nem is gondolnak arra, hogy a fel- és lefelé való szántással tulajdonképpen utat nyitottak a lefolyó víznek, ha a szántást úgy hagyják, mert bizony a fogas a helyzetet legfeljebb csak szépít, de nem javít. A művelés már sokkal helyesebb lenne, ha szántás végeztével csak annyi fáradságot vennének maguknak, hogy a szántásra keresztbe 15—18 lépés távolságban mindkét végén felfelé ívelő borozdát húzatnának. Ez a borozda nem engedné a vizet lerohanni, mert bizony a tetőn meginduló víz eleinte csak csendesen halad lefelé és minél lejjebb ér, annál jobban rohan, sőt magával is viszi a talajt trágyástól, televényestől, termőerőstől együtt. A keresztbe húzott és végei felé felfelé görbülő borozdák megakasztják a víz leha'olását és arra kényszerítik, hogy a talajba húzódjék, miáltal nem rongja, nem bontja a talajt. Ez igazán nem sok és meg lehet tenni.

Tengerimoly. Tengeritermésünk legnagyobb ellensége a tengerimoly és így illő vele teljesen

tisztában lennünk. A molylepkék most már előjönnek. Igen sokféle moly van, amiről meggyőződhetünk, ha úgy este kiülünk a ház elé és lámpát gyújtunk. Egyszer csak azt vesszük észre, hogy a lámpa körül a jellegzetes kis lepkék előjönnek és a lámpa körül repkednek. Ezek a molylepkék ellenségei mindennek, legyen az télire eltett ruha, virágzó gyümölcsfa, növény, mert mindegyiknek megvan a maga molyféléje. A tengerimoly nem ilyen korán ébred, mert csak úgy május 15-ike táján jön elő. Igaz, néha előbb is, ez az időjárástól függ. Most még a kezünkben vannak, mert még be vannak bábozódva a tengeriszár, csutka vagy a kórban. Most még el lehet őket pusztítani úgy, mint a törvény elő is írja. Legfontosabb teendő az, hogy tengeriszár, csutka, kóré sehol szabadon ne heverjen az udvaron, szántóföldön, szérfin stb., mert a szárban, csutkában és a kórban van a tengerimoly bábja, amelyik onnan, úgy május 15-ike táján előjön.

Az 1926. évi 36.089. számú földmivelésügyi rendelet előírja, hogy a tengeriszárát le kell szalmázni vagy zárt helyre behordani, ahonnan a moly előjönni nem tud. Csutkát és kórét legjobb szép prizmába rakni és azután agyaggal betapasztani, mert így a bennük levő bábból előbujó pille nem tud kibujni és elvész. Mostanában a községekben ezt mind ki is dobolják, csak az a baj, nem vetnek rá ügyet sem, mert hát a szár, csutka és a kóré kell nyári tüzelőnek. A rendeletet jó lenne betartani, mert a moly igen nagy kárt tesz, amit az ember nem könnyen hisz el. A tengerimoly kártétele a tengeritermést megfelel és ezt annyival inkább megteheti, mert kétféle kártétele van. Egyik, amit nem is veszünk észre és a másik, amit csak töréskor tudunk meg. A kártételét azért nem veszünk észre, mert a kötődő csövecskéknek zsenge hajtásait elrágja és így ott tengeri nem lesz, ezért van olyan sok meddő tengeriszár. Az a kár, amit látunk, hogy a szár, cső letörik, fejletlen marad, ezt istencsapásnak vélik és kényszerülve bele is nyugszanak.

Ha magával a mollyal meg akarunk ismerkedni, akkor csak azt a fáradságot vegyük, hogy néhány szárat, csutkát vagy kórét vágjunk fel és abban furatokat találunk, amit a moly hernyója rágott ki úgy, mint azt az almánál látjuk. Ha figyelmesen keresgélünk, akkor a bábót is megtaláljuk, amit ha gyufaskatulyába teszünk és a skatulyát még papirosba is csomagoljuk, akkor legkésőbb két hét múlva a skatulyában megtaláljuk a molylepkét. Így azután el is hisszük azt, amit a gazdálkodás kártevőivel foglalkozó szakemberek megállapítottak, hogy a tengerimoly olyan alattomos ellenség, ami ellen úgy a magunk, mint a köz érdekében küzdenünk kell. A tengeriszár leszalmázás, illetve zárt helyen való eltartás után júniusban már használható tüzelőnek, éppen úgy, mint a prizmába rakott és leszarozott csutka vagy kóré. A mezőgazdaság eredményes munkájára ebben a súlyos időben az ország nagyon rá van szorulva és ne csodálkozzék senki, ha a hatóság

majd ellenőrzi a miniszteri rendelet végrehajtását és súlyos pénzbüntetést szab ki.

A tengeri jelentősége a gazdálkodásnál. Hazánkban a tengeritermesztés területe nagyságra nézve a búza után következik és igen valószínűen ebben az évben a tengerivel bevetett terület még emelkedik, mert nem csak nincs elegendő tavaszra készen álló és tavaszi kalászosokkal bevethető terület, hanem hiány van vetőmagvakban is.

Minthogy az 1941. évi tengeritermés általában gyenge minőségű, ezért szükség van minden jó tengerivetőmagra, hogy a vetőmaghiány minél inkább pótolható legyen. Nem egy helyen a tengeri jól beért és jó termést is adott, ezért országos szempontból igen kívánatos, hogy mindenki, akinek jól beért tengerije van, azt ajánlja fel vetőmagnak. Ezt annál inkább megteheti, mivel azt csereképen és felárral átveszi a Futura. A Futura vetőmag céljaira alkalmas tengeriért ugyanolyan mennyiségű, nem dohos és nem romlott tengerit ad a felajánlónak és ezenkívül vetőmag felárat is fizet. A vetőmag felára a korai érésű tengeriknél, mint: cinquantin, pignoletto, Putyi, florentini és korai fehér tengeriknél az egész országban morzsolt állapotban 10 pengő, csövesen pedig 6 pengő. A késői érésű fajtáknál, mint: Fleischmann, Bánkúti vagy egyéb lófogú fajtáknál a keleti és erdélyi ország-részekben morzsoltan 10 pengő a felár és csövesen pedig 6 pengő, az ország többi részében a késői tengerifajták felára morzsoltan 6 pengő, csövesen 3.60 pengő. Hogy a cserélni akaró gazda láthassa, milyen tengerit kap, ezért a Futura a felajánlott mennyiségnek megfelelő tengerit az átadás előtt is leszállítja, sőt még a felárat is megfizeti. Mindenesetre legjobb a cserénél előbb a visszaszolgáltatandó tengerit megnézni és a csere lebonyolításakor cserélik ki a tengerit és kapja meg a gazda a felárat is.

A komposzt készítése abból áll, hogy minden korhadó anyagot összehordunk, prizmába rakunk, ott érleljük. A prizma teteje lapos legyen, hogy az eső belé essen. Többször, ha a szárazság erős, öntözzük meg alaposan. Évenként kétszer-háromszor helyes átforgatni, amivel az érési időt meggyorsítjuk. A komposztot rétegezzük. A rétegek közé istállótrágyát, penészes szalmát, takarmányozásra alkalmatlan, megdohosodott takarmányt tegyünk. Az egészet trágyalével három-négyhetenként öntözzük meg. Ilyenformán kezelt komposztunk egy esztendő alatt megéri és nem kell három évig érlelnünk, ami nemcsak a minőségben jelent különbséget, hanem mennyiségileg is. Az a jó komposzt, amelyben a baktériumok erősen elszaporodnak. A magára hagyott komposzton pedig nem sok reményünk van ezek elterjedésére. Tavasszal a kertek tisztogatásánál sok olyan hulladék akad, ami kiválóan alkalmas a komposzt készítésére. Ne feledjük azonban, hogy a felülelesen készített komposzt bűvőhelyet nyújt sok kártevőnek. Helyes a komposztot mészréteggel is bevonni, akár mészporréteget felszórni, akár oldattal megöntözni.

A malacok kifutója. Sok gazda panaszkodik, hogy a választáskor igen szép malacai később

elkoszosodnak, pedig mind azt kapják takarmányul, ami általában elő van írva.

A malacok elkoszosodásának az az oka, hogy a malacokat, mivel féltjük a hidegtől, bent az ólban etetjük és hogy meg ne fázzanak, rájuk zárjuk az ólajtót. A malacok, mint általában a sertések, nem olyan piszkos állatok, mint erre annyi szólás-mondás van. A malacok, ha erre módjuk van, nem piszkítanak az óljukba, hanem kint végzik el. Ettől a jó szokásuktól megfosztjuk őket, mert az ólba zárjuk s így nem tudnak kimenni, tehát az ólba kénytelenek piszkítani. Az ürülék piszka és nedvessége átnedvesíti az almot. A malacok szeretnek bebújni az alomba és így nem csodálható, hogy szőrük és bőrük átnedvesedik, amibe azután berakódik a piszok, tehát elkoszosodnak. Ilyen egyszerű magyarázata van az elkoszosodásnak, amit csak úgy tudunk megszüntetni, ha a malacoknak, egyáltalán a sertéseknek olyan óljuk van, amelyik előtt kifutó van. Az ólon legyen ajtónyílás, de ne legyen ajtó, mert így akkor tudnak kijönni, amikor annak szükségét érzik. A hidegtől nem kell őket féltetni, ha az ólban jó száraz szalma van. A kifutónak még az az előnye is van, hogy itt jól és tisztán tudunk etetni és a malacok és a sertés abban mérsékelten mozogni is tud, amikre különösen a malacoknak olyan nagy szükségük van.

Tapasztalatok beigazolták azt, hogy az anyakocák kifutós ólban erősebb malacokat nevelnek és azoknak a súlygyarapodása is nagyobb, eltekintve attól, hogy mindig a malacok egészségesebbek s így könnyebben fel is nevelhetők. A kifutós ólban nevelt malacoknál az elhullási arány is sokkal kevesebb, mert tüdejük, csontozatuk is sokkal fejlettebb, mint a szűk és zárt ólban nevelteké. Nagyon sokszor azonban csodálkozunk, hogy sertéseink, különösen a malacok olyan hamar megbetegszenek és olyan nagyszámban hullanak el. Ennek oka a zárt ólban való nevelés. Amikor ennyi előnye van a kifutónak, azt hisszük, nem olyan nagy dolog minden sertésről elé kifutót csinálni, amit téglázzunk ki, mert így a malacoknak az árpát ki tudjuk szórni, amit azok szemenkint szedegethetnek fel és így jól megrágnak, ami az árpa jobb értékesítését teszi lehetővé. Már ez is olyan előny, ami a sertéskifutók elkészítését indokolja.

Tarack. Ki ne ismerné a perjefüvet, a tarackot? Igen, ismeri minden gazda, csak az a baj, hogy nem nagyon törődnek vele, illetve úgyszólván nem bírnak vele. Igen, nem bírnak, mert alaposan nem is fogtak hozzá az irtásához, mert sok munkával jár, pedig az irtása megérdemelné a nagy munkát is. A tarack lehetetlenné teszi a termelést. Élelmes, jobban meg tud élni, mint az általunk termesztett kultúrnövény. Ezt mindenki tudja. Ebbe belenyugodni nem szabad, mert a tarack terjed, mint a futótűz, amit csak irtással lehet megfékezni. Azt nem nevezhetjük irtásnak, amit a határoknál látunk, hogy úgy az ekével ki-kihúznak egy kevés tarackot az útra és azt az ekéről az úsztöké-

vel lenyomják és ott hagyják. Ennél alaposabb és figyelmesebb munka szükséges a tarack irtásához. A tarackot ki kell szedni, nem elvagdosva a talajban hagyni, mert így még szaporítjuk. Más megoldás nincs, mint a szedés. Ezt tegyük is meg, mert ezzel szaporítjuk termőföldünket, növeljük termésünket. A mai súlyos idők több és figyelmesebb munkát követelnek.

Jótanácsok. A talaj tápanyagtartalmát inkább többszöri, mint ritkán nagy adag trágyázással tartsuk egyensúlyban. Ne feledkezzünk meg a méstről.

A fahamu jó szolgálatot tesz a növények védelmében, legyen egy kis tartalék mindig belőle.

Édesanyám harca!...

Vidám volt ma nékem az egész délután,
Látogatót vártam s jött az Édesanyám.
Nincs még a világon egy ilyen jó Anya,
Bűnbeesett fia minden gondolata.

Nem érdemlem én meg Tőled e jóságot!
Értem égő Szived csak tövisre hágott.
Hiszen mindig kértél csendre, türelemre,
Buzdítottál nemes, igaz küzdelemre.

Nem hallgattam soha jóra intő szavad!
Pedig Te utánam emésztetted magad.
Hálátlanság tőlem, amit akkor tettem,
Hogy anyai szavad semmibe sem vettem.

Akkor nem gondoltam holnapra, csak mára.
Röpke boldogság volt dacomnak az ára,
Nem sajnáltam semmit, élveztem a borát,
Pedig akkor ültem az elbukás torát.

S mire nem gondoltam, az bekövetkezett.
De Te nem vontad meg tőlem áldó kezéd,
Nem hagytál el engem, ma is mellém állasz,
Ugyanúgy mint eddig, ma is értem fáradsz.

Most már megtanultam. Nem futok bűn után,
Eszemben lesz mindig a mai délután.
Rövid kis időre láttam édes arcod,
Nem fogok elveszni! Megnyered a harcot!

P. Z. 8801.

Felelős szerkesztő és kiadó:

GÖLLNER MÁRIA.

E jótékonyági folyóirat szerkesztősége és kiadóhivatala:

FOGHÁZMISSZIÓ HELYISÉGE.

Budapest, V., Markó-utca 27. földszint 6. szám.